

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH EĞİTİMİNDE POPÜLER OLAN TARİH YAPIMLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

OPINIONS OF PROSPECTIVE TEACHERS ABOUT POPULAR HISTORY MOVIES

Nurgül BOZKURT* & Nida BAYINDIR**

Özet

Ülkemizde son yıllarda tarihi olay ve kişileri ele alan popüler tarih yapımlarında sayı olarak bir artış görülmektedir. Özellikle devletin resmi tarih anlayışı ve akademik tarih öğretimi kişilere ulaşmada yetersiz kalmakta ve tarih konuları sıkıcı geçmiş konular olarak algılanmaktadır. Popüler tarih yayınları ise resmi tarihin bıraktığı boşluğu, aksiyonu kullanarak doldurmaktadır. Popüler tarih dergileri, TV programları, TV dizileri, filmler, romanlar, belgeseller, tarih internet siteleri, gazetelerdeki eleştirel incelemeler, radyo programları vb. yapımlar bunlara örnek olarak verilebilir. Bunların içinden en çok TV, toplulukları en yüksek düzeyde etkileme özelliğine sahiptir. Ülkemizde insanlar tarihi bilgiyi en çok ve en sık kullanılan TV kanalı ile edinmektedir. Bu araştırmada Sınıf Öğretmeni adayları ile Sosyal Bilgiler Öğretmen adayları ve Formasyon Tarih Öğretmen adaylarının popüler tarih yapımlarının eğitim üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırma, 2014-15 akademik yılında Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 87 Sınıf Öğretmeni, 208 Sosyal Bilgiler Öğretmeni, 41 Formasyon Tarih Öğretmeni toplam 336 öğretmen adayı ile yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda adayların %64,9 unun tarihi yapımları takip ettiği, bu yapımların tarih öğretimine katkısı olduğu ve okullarda öğretim materyali olarak kullanılabilceği, adayların toplumun tarihi gerçekleri bu yapımlardan öğrendiği ve bu yapımların kesinlikle akademik destek ile vizyona konması gerektiği konusunda görüş bildirmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Tarih Öğretimi, Tarih Dersi, Popüler Tarih Yapımları, Filmler.

* (Doç. Dr.); Dumlupınar Üniversitesi, nurgulbozkurtr@gmail.com

** (Doç. Dr.); Dumlupınar Üniversitesi, nidabayindir@gmail.com

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH EĞİTİMİNDE POPÜLER OLAN TARİH YAPIMLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Abstract

In recent years, an increase has been experienced in the popular history productions dealing with historical events and figures. Especially, official history understanding of the state and academic history teaching are inadequate in attracting people and so history content is perceived as boring history topics by students. Popular history movies fill in this gap by using action. Popular history magazines, TV programs, TV series, films, novels, documentaries, history websites, critical examination in newspapers, radio programs and so on are among the popular history broadcast and publications. TV is the most popular of these multi-media with the highest level of effect on the public. Our people mostly learn history through TV. This research studied the opinions of prospective history teachers at initial teacher training program, prospective classroom teachers and prospective social studies teachers about the place of popular history productions on education. The participants were 87 prospective classroom teachers, 208 prospective social studies teachers and 41 prospective history teachers at initial teacher training program, all of whom had education at Dumlupınar University Education Faculty during 2014-15 Academic period. The research showed that 64,9% of the participants were following history programs and thought that these productions could contribute to history teaching, they could be used at schools as teaching materials and they should be produced with academic support because the public learnt historical facts through these productions.

Key Words: Education, History Teaching, History Lesson, Popular History Productions, Movies

GİRİŞ

Tarih, kanıtlar ve belgeler vasıtasıyla geçmişi keşfetme çabasıdır (Dilek, 2001: 95). Öğrencilerin tarih bilgisi ve tarih bilinci edinmelerinde tarih ders kitabı ve tarih öğretmenin anlatısı yeterli olmamaktadır. Bunun yanında çok zengin bir kaynak olan görsel materyaller tarih dersi için birinci ve ikinci elden kaynak vazifesi görmektedir (Akbaba, 2010: 171).

Bu durumda popüler tarih yapımları hem göze hem kulağa hitap ettiği ve öğrenmeyi artırdığından dolayı tarih öğretiminde kullanılacak önemli materyallerden biridir. Özellikle çağımızda yaşanan hızlı değişimler insanların birçok şeyi çok hızlı tüketmesine ve yeni neslin bir şeyden çok çabuk sıkılmasına neden olmaktadır. Çağın getirdiği bu hızlı tüketim enflasyonuna uyum sağlamak için ise bilgilerin hızla taşınması ve yoğun olarak aktarılmasının alternatif yollarına başvurulmuştur. TV bu aktarımın ülkemizdeki en popüler yoludur. TV yoluyla tarihsel geçmişin aktarılması, kurguya bağlı olarak, kişileri daha çok ilgilendirmekte ve popüler bir tarih kültürünün oluşmasına neden olmaktadır (Savaş ve Arslan, 2014:130).

TV’de tarih öğretiminde pedagojik yararın beklenmesi kitle iletişim araçları ve dolayısıyla görselliği ön plana çıkarmaktadır. Görsel imajlar tarih öğretiminde geçmişe dair çok daha fazla yol göstermekte ve kurulacak bağlantı sayısını arttırmaktadır. Tarihsel olguları aktarmak, eleştirel düşüncüyü sağlayarak, kişide merak uyandırmakta ve o dönemi yakın geçmişteki olaylarla güncel bir şekilde aktarma yolunu bulmuş bir kurgu ile popüler bakış açıları kazandırmaktadır (Akbaba, 2005:187).

Bu bakış açısı da tarihi konuların öğretiminde, eğitimin çekici, zevkli, heyecan verici olmasına, sürekliliğine ve duygularla yorumların da kullanılmasına neden olmaktadır. Bu da öğrenme için önemli bir faktördür. TV yapımları ile zaten TV aşinalığı olan bir topluma çok daha fazla şey aktarılıp, yaşatılabilmektedir. Özellikle tarih ile ilgili bilinmeyen gerçekler ve bilinçli bir farkındalığın oluşması da sağlanabilmektedir (Bektaş, 2013:149).

Özellikle duyguların işe girmesi ile tarihi gerçeklerin ve yaşanmışlıkların bilimsel bir makaleden çok daha geniş bir kitleyi etkilediği ve daha kalıcı olduğu görülür. Bu durumda filmlerin dile getirdiği mesaj kişilerin beklentilerine göre harmanlanarak yaratacağı etki düzeyi arttırılmaya çalışılır (Aktaş, 2015:187).

Aslında filmlerin tarih öğretiminde kullanılması düşüncesi yeni bir durum değildir. Eskiden beri dünyadaki birçok tarih eğitimcisi derslerinde film kullanmayı düşünerek birçok etkinlik oluşturmuştur. 1916 senesinde “Bir Ulusun Doğuşu (The Birth of a Nation)” adındaki filmin yönetmeni Griffith, bu filmin büyük ilgi görmesi neticesinde öğrencilerin on yıl içinde tarih derslerini tarih kitapları okumaktan ziyade tarihi filmler izleyerek öğrenebileceğini ileri sürmüştür (Öztaş, 2008: 545).

Bu arada filmler aracılığıyla tarih dersleri daha ilginç ve zevkli hale getirildiği gibi öğrencilerin geleneksel öğretim araçlarıyla kazanması zor olan üst düzey düşünme, sentez, analiz ve değerlendirme becerilerinin kazandırılması mümkün olur (Demircioğlu, 2007: 78). Bu durumda, tarihi filmler tarihi gerçeklere uygun olarak yapılırsa, öğrenciler geçmişe geçiş yaparak tarihi figürlerle karşılaşp onları tanıyarak olaylara şahitlik edebilme imkânına kavuşurlar. Bu şekilde öğrenciler tarihi olayları kitaptan okuyarak tekrarlayan ikincil kişiler olmaktan kurtulabilecekler (Öztaş, 2008: 545) ve öğrenme büyük oranda kalıcı ve somut olacaktır. Zaten öğrenmeyle ilgili yapılan çalışmalar, öğrencilerin somutlaştırılan yaşantılarla daha iyi öğrendiklerini göstermektedir (Demirel, 2002: 45). Dolayısıyla Tarih derslerinde filmler gibi diğer görsel materyallerin (resim, minyatür, karikatür, harita, grafik vb.) de kullanılması üzerine öğrenmede kalıcılık ve hatırlama oranı daha çok artacaktır. Böylece tarih dersi soyutluktan kurtarılarak ona somut bir anlam kazandırılacak, öğrencilerin dikkatleri canlı tutulacak, duygusal tepkiler vermeleri sağlanarak, sözel olarak anlatılması çok zor olan kavramların çok kolay açıklanması mümkün olacaktır (Akbaba, 2010: 172). Şu unutulmamalıdır ki; en iyi tarih öğretimi bizzat tarihsel olay, kişi ya da olgulara şahitlik edildiği zaman mümkündür. Fakat geçmişte gerçekleşmiş tarihsel olay ya da yaşamış tarihsel kişilere ulaşabilmek imkânsızdır. Bu durumda en iyi öğrenmeyi sağlayabilmek için tarihsel bilginin konusuna uygun model ve numunelerden yararlanma, birden çok öğretim stratejisi, yöntem, teknik ve araç-gereci kullanma yoluna gidilmelidir (Şimşek, 2003: 145).

Bunlardan biri olan tarih öğretiminde filmlerden yararlanma durumu ise, tarihi filmi aracı kullanarak, öğrenciler ile geçmiş arasında bir köprü kurulmasını sağlamaktır. Böylece öğrenciler film vasıtasıyla geçmişe ulaşma imkânını elde edecek (Güven: 2014: 347), tarihi olay ve konuları daha iyi algılayacak ve öğrenebileceklerdir. Görsel ve işitsel olarak öğrendiklerini daha çok hatırlamaları mümkün olacaktır. Yalnız öğrencilerin filmi eleştirel bir bakış açısıyla izleme yeteneğine sahip olmaları gerekir. Aynı zamanda öğrencilere, tarihi

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH EĞİTİMİNDE POPÜLER OLAN TARİH YAPIMLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

filmlerden yararlanırken film teknikleri ve filmlerin işlevleri konusunda da temel bilgiler verilmeli, bu doğrultuda da belirli filmlerin belirli olaylara yönelik olarak kullanılması unutulmamalıdır (Güven: 2014: 344).

Öztaş vd, (2013) yaptıkları araştırmada tarihi film ve dizilerin tarihe olan ilgiyi arttırdığı, Aktekin ve Çoban'ın (2011), tarih dersinde tarihi film ve dizilerin kullanımının geçmişini aydınlatmada ve geleceğe yön vermede somut materyaller olduğu, Demir ve Çencen'in (2015) tarih ve sinema etkileşiminin popüler kültürün öğretiminde önemli bir yeri olduğu, Demircioğlu, (2007) araştırmasında tarih öğretiminde filmlerin değişim ve sürekliliği algılama açısından çok yarar sağladığı, Öztaş, (2008) tarih öğretiminde filmlerin kullanımının başarıyı arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmamızda ise literatürde ilk defa öğretmen adaylarının tarihi yapıtlar hakkındaki görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmada, geleceğin öğretmenlerinin aynı zamanda genç TV izleyicilerinin tarih öğretiminde popüler tarih yapımları hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Özellikle öğretmen adaylarının bu konudaki düşünceleri sergileyecekleri öğretim ve tarihi bilgi edinmedeki kendi öğretilerini etkileyecek olması açısından da önem taşımaktadır. Bu amaç doğrultusunda araştırmamızın problem cümlesi "öğretmen adaylarının tarih öğretiminde popüler tarih yapımları hakkındaki görüşleri nelerdir?" şeklinde oluşturulmuştur. Adayların, tarihi yapımları takip etme, bilimselliklerini sınama, öğretim aracı olarak değerlendirme ve toplumsal öğretime katkı düzeylerine ilişkin alt problemlere cevap aranmıştır.

YÖNTEM

Öğretmen adaylarının tarih öğretiminde TV bazlı popüler tarih yapımları hakkındaki görüşlerini içeren araştırmada, betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Araştırmamızın amacına bağlı olarak, adayların tarihi TV yapıtlarını seyredip seyretmedikleri, tarihi yapımların tarih öğrenmeye etkisi ve tarihi yapıtların bir öğretim materyali olarak kullanılıp kullanılmayacağına ilişkin görüşlerini tespit etmek için düzenlenmiş anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır.

Ölçme aracı

Adayların tarihi yapımlar hakkındaki görüşlerini belirlemeye çalışan araştırma verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen iki boyutlu bir anket aracılığıyla elde edilmiştir. Anket, adayların tarihi filmlerin bilimselliği ve öğretimdeki yerini belirleyici maddelere katılım düzeylerine göre hazırlanmıştır. Araştırmada kullanılan veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan ve uzman görüşlerine başvurularak oluşturulmuş olan anket formu ile elde edilmiştir. İlk başta adayların tarihi yapımlara ilişkin olarak 88 madde olarak geliştiren anket, uzman görüşleri ve öğretmen adayı önerileri ile dil, içerik, anlatım, yapı ve bütünlük açılarından değerlendirilip 56 maddeye indirilmiştir. Anketin güvenilirlik ve geçerlik çalışması için Cronbach alfa değerine bakılmış ve bu değer 0,96 olarak bulunmuştur. Anket güvenilirlik sonuçlarına göre cronbach alfa test sonuçları yeterli bulunmuştur. Araştırmada yapılan istatistiksel çözümler için anlamlılık düzeyi .05 olarak alınmıştır. Soruların bulunduğu anket bölümünde likert beşli sınıflama kullanılmıştır. Buna göre, her zaman

(4,20-5,00), çoğu zaman (3,40-4,19), bazen (2,60-3,39), nadiren (1,80-2,59), hiçbir zaman (1,00-2,59) olarak belirlenmiştir.

Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören, 87 Sınıf Öğretmeni, 208 Sosyal Bilgiler Öğretmeni, 41 Formasyon Tarih Öğretmenliği anabilimdalı adayları toplam 336 öğrenci oluşturmaktadır. Bu örneklem grubunun seçiminde bu adayların tarih veya tarihi konuların öğretiminde aktif branşlar olmasındandır. Araştırmada kullanılan veriler, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan ve uzman görüşlerine başvurularak oluşturulmuş olan anket formu ile elde edilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan "Anket" den elde edilen programa girildikten sonra toplam puan hesaplatılmış ve analiz sürecine geçilmiştir. Çalışmada frekans, yüzde ve ortalama hesaplamaları yapılmış, ortalamaların karşılaştırılmasında ise t testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Yapılan analizlerde en az .01 anlamlılık düzeyi dikkate alınmıştır. Analiz süreçleri kullanılan istatistiksel teknikler aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

BULGULAR

Adayların tarihi yapımlar hakkındaki görüşlerine ilişkin tablolar aşağıda verilmiştir.

Tablo 1: Bölümlere Göre Dağılım

Bölüm	Frekans (f)	Yüzde dağılımı (%)
Sınıf Öğretmenliği	87	25.9
Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	208	61.9
Tarih Öğretmenliği	41	12.2
Toplam	336	100

Araştırmaya %25.9' nu Sınıf Öğretmenliği, %61.9'nu Sosyal Bilgiler Öğretmenliği, %12.2 Formasyon Tarih Öğretmenliği adayları oluşturmuştur. Çalışmaya katılan öğretmen adaylarının bölümlere göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 2'deki veriler öğretmen adaylarının tarihi yapımları takip etme durumlarını göstermektedir.

Tablo 2: Tarihi Yapımları Takip Etme Durumları

"Tarihi yapımları takip ediyor musunuz?" sorusuna verilen cevap	Frekans (f)	Yüzde dağılımı (%)
Evet	218	64.9
Hayır	118	35.1
Toplam	336	100

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH EĞİTİMİNDE POPÜLER OLAN TARİH YAPIMLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan adayların %64,9'unun tarihi yapıtları takip ettiği görülmektedir. Adayların tarihi yapımları takip edip etmediklerini belirlemek için sorulan soruda adayların sadece %35,1'i takip etmediğini belirtmiştir.

Tablo 3'deki veriler öğretmen adaylarının tarihi yapımların tarih öğretimine katkısının olup olmadığına dair görüşlerini göstermektedir.

Tablo 3:Tarihi Yapımların Tarih Öğretimine Katkısı

"Tarihi yapımların tarih öğretimine katkısı var mıdır?" sorusuna verilen cevap	Frekans (f)	Yüzde dağılımı (%)
Evet	232	69.0
Hayır	104	31.0
Toplam	336	100

Tablo 3'e göre öğretmen adaylarının tarihi yapımların tarih öğretimindeki yerine belirlemek amacıyla sorulan soruda adayların %69'u tarihi yapımların tarih öğretimine katkısı olduğunu savunmakta, %31'i ise bu görüşe katılmamaktadır.

Tablo 4' deki veriler öğretmen adaylarının tarih yapımcılarının akademik destek alma durumlarına dair görüşlerini göstermektedir.

Tablo 4: Tarih Yapımcılarının Akademik Destek Alma Durumları

"Tarih yapımcılarının akademik destek alma durumları" sorusuna verilen cevap	Frekans (f)	Yüzde dağılımı (%)
Evet	319	94.9
Hayır	17	5.1
Toplam	336	100

Tablo 4'e göre araştırmaya katılan adayların yapımcıların akademik bir destek ya da danışmanlık alıp almadıklarını belirlemek için sorulan soruda adayların %94,9'u tarih yapımlarında kesinlikle akademik destek alınması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 5'deki veriler öğretmen adaylarının tarih yapımlarının okullarda öğretim materyali olarak kullanımını hususundaki fikirlerini yansıtmaktadır.

Tablo 5: Tarih Yapımlarının Okullarda Öğretim Materyali Olarak Kullanımı

"Tarih yapımlarının okullarda öğretim materyali olarak kullanımı " sorusuna verilen cevap	Frekans (f)	Yüzde dağılımı (%)
Evet	219	65.2
Hayır	117	34.8
Toplam	336	100

Tablo 5'e göre araştırmaya katılan adayların %65.2'si tarih yapımlarının okullarda öğretim materyali olarak kullanılması gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 6'daki veriler öğretmen adaylarının vatandaşların tarihi, tarihi yapımlardan öğrenme durumları ile ilgili düşüncelerini yansıtmaktadır.

Tabo 6: Öğrencilerin "Vatandaşların Tarihi, Tarihi Yapımlardan Öğrenme Durumları" Sorusuna Verilen Cevap

"Vatandaşların tarihi, tarihi yapımlardan öğrenme durumları" sorusuna verilen cevap	Frekans (f)	Yüzde dağılımı (%)
Evet	224	66.7
Hayır	112	33.3
Toplam	336	100

Tablo 6'ya göre araştırmaya katılan 224 öğretmen adayı tarihin, tarihi yapımlardan öğrenildiğini düşünmektedir.

Tablo 7: Bölümlere Göre Tarihi Yapımların Tarih Öğretimi Üzerindeki Etkisi

Maddeler	Dereceleme	N	\bar{x}	S. sapma	Sd	P	fark
Tarihi sevmeyi sağlıyor	Sınıf	87	3.35	1.04	2.33	0.00	-,2782
	Sosyal	208	3.63	1.09		0,00	-,4973
	Tarih	41	3.85	0.82		0,00	-,2190
Tarihsel kronolojiyi daha iyi veriyor	Sınıf	87	3.10	1.07	2.33	0.38	,2471
	Sosyal	208	3.35	1.11		0,00	-,2475
	Tarih	41	2.87	0.97		0,00	,4729
O dönemi sosyo-kültürel ve ekonomik olarak kavramayı sağlıyor	Sınıf	87	3.45	1.07		0,00	,3335
	Sosyal	208	3.79	1.00	2,33		-,3350
	Tarih	41	4.04	0.77		0,00	-,05890

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH EĞİTİMİNDE POPÜLER OLAN TARİH YAPIMLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Araştırma bulgularına göre tarihi sevmeyi sağlıyor maddesine göre Sınıf Öğretmenliği bölümü ile Sosyal Bilgiler öğretmenliği bölümü, sınıf öğretmenliği bölümü ile tarih anabilimdalı adayları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir. Yani Tarih ($\bar{x}=3.85$) ve Sosyal Bilgiler Öğretmen adayları ($\bar{x}=3.63$) Sınıf Öğretmen adaylarına ($\bar{x}=3.35$) göre tarihi yapımların tarihi sevmeyi sağladığını daha çok düşünmektedirler. Sosyal bilgiler öğretmen adayları ise sınıf öğretmenlerine göre tarihi yapıtların daha çok tarihi sevmeyi sağladığını düşünmektedirler. Tarihi yapımların tarihi kronolojiyi çok iyi vermesi maddesine göre ise Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümlerinde anlamlı bir farklılık görülmektedir [F(2.33)=5.69, p<.01]. Buna göre Sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü ($\bar{x}=3.35$) lehine Tarih öğretmenliği ($\bar{x}=2.87$) bölümüne göre kronoloji daha iyi verilmektedir. O dönemin sosyo-kültürel ve ekonomik durumu maddesinde ise, Tarih Bölümü ($\bar{x}=4.04$) lehine Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ($\bar{x}=3.79$) bölümleri arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir [F(2.33)=5.69, p<.01]. Buna göre Tarih Bölümü Sınıf öğretmenliği bölümüne göre tarihi yapımlarla tarih dönemlerinin sosyo kültürel ve ekonomik yapılarının daha iyi kavrandığını düşünmektedir.

Tablo 8: Tarihi Yapımları Takip Etme Durumlarına Göre Farklılaşmalar

Maddeler	Dereceleme	N	\bar{x}	S	t	sd	p
Tarih bilgisini arttırdığını düşünüyorum	Evet	218	3.82	0.71	15.91	334	0.00**
	Hayır	118	2.28				
Tarihimizi sevmeyi sağlıyor	Evet	218	3.93	0.87	10.25	334	0.00**
	Hayır	118	2.81				
Medeniyetimizi tanıtıyor	Evet	218	3.72	0.93	10.44	334	0.00**
	Hayır	118	2.51				
Milli şuur kazandırıyor	Evet	218	3.57	0.93	10.82	334	0.00**
	Hayır	118	2.42				
Tarih bilinci veriyor	Evet	218	3.76	0.91	9.70	334	0.00**
	Hayır	118	2.66				

**<0.01

Araştırma bulgularına göre, tarihi yapımları takip eden öğretmen adayları p<0.01 anlamlılık düzeyinde tarihi yapımların tarih bilgisini arttırdığını [t(334)=15.91, p<.01], tarihi sevdirdiğini [t(334)=10.24, p<.01], medeniyetimizi tanıttığını [t(334)=10.44, p<.01] ve tarihi şuur [t(334)=10.82, p<.01] ve bilinç [t(334)=9.70, p<.01] kazandırdığını düşünmektedirler.

Tablo 9: Tarih Yapımlarının Öğretime Katkısına İlişkin Farklılaşmalar

Maddeler	Dereceleme	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Tarihi konulara bakış açısını değiştiriyor	Evet	232	3.83	0.90	3.69	334	0.00**
	Hayır	104	3.43				
Tarihi yayınlara ilgiyi artırıyor	Evet	232	3.93	0.89	4.31	334	0.00**
	Hayır	104	3.47				
Derslerdeki tarihi konulara ilgiyi artırıyor	Evet	232	3.91	0.91	6.70	334	0.00**
	Hayır	104	3.16				
Ezberci eğitimden uzaklaştırıyor	Evet	232	3.62	1.00	4.95	334	0.00**
	Hayır	104	3.05				
Tarihi olayları daha iyi analiz etmemizi sağlıyor	Evet	232	3.63	0.98	6.27	334	0.00**
	Hayır	104	2.89				

**<0.01

Araştırma bulgularına göre, tarihi yapımların öğretime katkısı lehine öğretmen adayları $p<0.01$ anlamlılık düzeyinde tarihi konulara bakış açısını değiştirdiği [$t(334)=3.69$, $p<.01$], yayınlara ve derslerdeki tarihi konulara ilgiyi arttırdığı [$t(334)=4.31$, $p<.01$], ezberci eğitimden uzaklaştırdığı [$t(334)=4.95$, $p<.01$] ve tarihi olayları daha iyi analiz fırsatı sunduğu [$t(334)=6.27$, $p<.01$] görüşündedirler.

Tablo 10: Tarih Yapımlarında Akademik Destek Alma Durumlarına Göre Farklılaşmalar

Maddeler	Dereceleme	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Teknik hatalar yapılabilir	Evet	319	4.14	0.76	3.17	334	0.00**
	Hayır	17	3.52				
Konu manipüle edilebilir	Evet	319	3.96	0.89	2.71	334	0.00**
	Hayır	17	3.29				
TTK ve TDK denetimi gerekir	Evet	319	4.54	0.67	4.11	334	0.00**
	Hayır	17	3.82				

**<0.01

ÖĞRETMEN ADAYLARININ TARİH EĞİTİMİNDE POPÜLER OLAN TARİH YAPIMLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİ

Araştırma bulgularına göre, tarihi yapımlarda akademik destek alınması gerektiğini düşünen öğretmen adayları teknik hataların yapılabileceğini [t(334)=3.17, p<.01], konunun manipüle edilebileceğini [t(334)=2.71, p<.01] ve kesinlikle Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu tarafından denetimin olması gerektiğini [t(334)=4.11, p<.01] düşünmektedir.

Tablo 11: Tarihi Yapımların Okullarda Öğretim Materyali Olarak Kullanılmasına İlişkin Farklılaşmalar

Maddeler	Dereceleme	N	\bar{X}	S	t	sd	p
Tarihsel mekanın öğretilmesini kolaylaştırır	Evet	219	4.02	0.75	7.33	334	0.00**
	Hayır	117	3.25				
Tarih bilgilerinin kalıcılığını arttırır	Evet	219	3.93	0.93	7.89	334	0.00**
	Hayır	117	3.00				

**<0.01

Araştırma bulgularına göre, tarihi yapımların okullarda bir öğretim materyali olarak kullanılması gerektiğini düşünen adaylar, tarihsel mekânların öğretimini kolaylaştıracağını [t(334)=7.33, p<.01] ve tarih bilgilerinin kalıcılığını arttıracığını [t(334)=7.89, p<.01] düşünmektedirler.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmaya 336 öğretmen adayı katılmıştır. Araştırmaya katılan adayları %64.9'u tarihi yapımları takip etmektedir. Adayların %69'u tarihi yapımların tarih öğretimine katkısı olduğunu, %94.9'u ise bu yapımların hazırlanmasında akademik desteğin alınması gerektiğini düşünmektedir. Adayların %65.2'si bu yapımların okullarda öğretim materyali olarak kullanılabileceğini düşünmekte ve bunu destekler nitelikte toplumunda tarihi, tarihi yapımlardan öğrendiğine inanmaktadır. Formasyon Tarih Öğretmen adayları diğer bölümlerde okuyan öğretmen adaylarına göre tarihi yapımların tarihi sevdirdiğini ve kronolojiyi çok iyi verip, dönemin sosyo-kültürel ve ekonomik geçmişini çok iyi yansıttığını düşünmektedir. Tarihi yapımları takip eden adayların, takip nedenlerinin medeniyetimizi tanıtması, milli şuur ve bilinç kazandırması, tarih bilgisini arttırıp tarihi sevdirmesi olduğu görülmüştür. Tarihi yapımların öğretime katkısı olduğunu düşünen adayların, bu yapımların tarihe bakış açısını değiştirip, konuların detayını işlediği, ezberci eğitimden uzaklaştırdığı ve tarihe olan ilgiyi arttırdığı yönünde görüş bildirdikleri görülmüştür. Teknik hatalar yapıp, konunun saptırılabilmesi için kesinlikle akademik destek alınması, özellikle bu yapımlarda Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu'nun denetimine ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Tarihi yapımların okullarda öğretim materyali olarak kullanılabileceği yönünde de adaylar görüş bildirmiştir. Bu sonuçlara dayalı olarak; devlet kurumlarınca tarihi dizilerin denetiminin sağlanması, bir tarih öğretim aracı olarak da üretiminin desteklenmesi, toplumsal tarih bilincinin oluşması için tarihi yapımların nitelik ve nicelik olarak arttırılması, her yaş kitlesinin anlayacağı şekilde tarihi mekân, zaman, olay ve gerçeğin işlenmesi gerektiği önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- AKBABA, Bülent (2005). "Tarih Öğretiminde Fotoğraf Kullanımı", Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 6, Sayı 1, s. 185-197.
- AKBABA, Bülent (2010). "Tarih Öğretiminde Görsel Kaynaklardan Yararlanma", Tarih Nasıl Öğretilir?, Yeni İnsan Yayınları, s.170-183.
- Aktekin, Semih & Çoban, Zeynep (2012). "Tarih Derslerinde Tarihi Film Ve Dizilerin Kullanımına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri: Trabzon Örneği", Karadeniz İnceleme Dergisi, Sayı 13, 141-160.
- Aktaş, Özgür (2015). "Tarih Derslerinde Yararlanılabilecek Savaş Filmleri Üzerine Değerlendirme", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 43, s. 126-132.
- BEKTAŞ-ÖZTAŞKIN, Özlem (2013). "Sosyal Bilgiler Derslerinde Belgesel Film Kullanımının Akademik Başarıya ve Bilinçli Farkındalık Düzeylerine Etkisi", Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi-Journal of Educational Sciences Research, Cilt 3, Sayı 2, s. 147-162,
- Demir, Özcan & Çencen Namık (2015). "Tarih Sinema Etkileşiminin Popüler Kültürdeki Yeri", Kafkas Üniversitesi e- Kafkas Araştırmaları Dergisi, 2(1), s. 13-18.
- Demircioğlu, İsmail Hakkı (2007). "Tarih Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi", Bilig, 42, s.77-93.
- DEMİREL, Özcan (2002). Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı, (4. Baskı), Ankara: Pegem A. Yayınları.
- DİLEK, Dursun (2001). Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi, Ankara: Pegem A Yayınları.
- GÜVEN, İsmail & BIKMAZ Fatma & İŞCAN Canay Demirhan & KELEŞOĞLU Serkan (2014). Tarih Öğretimi Kuram ve Uygulama, (2. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- ÖZTAŞ, Sezai (2008). "Tarih Öğretimi ve Filmler", Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi, 16 (2), s. 543-556.
- ÖZTAŞ Sezai & ANIL Nihat Kamil & KILIÇ Bülent (2013). "Tarihi Film veya Tarihi Dizilerin Tarihe İlgiyi Arttırmada Etkisine İlişkin MYO Öğrencilerinin Görüşleri", Electronic Journal of Vocational Colleges, UMYOS Özel Sayı, s.107-120.
- SAVAŞ, Behsat & ARSLAN, Özgür (2014). "Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Öğretiminde Filmlerin Kullanımına İlişkin Öğrenci Görüşleri", 21.Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi, Cilt 3, Sayı 8, s.129-147.
- ŞİMŞEK, Ahmet (2003). "Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımı", Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 4, Sayı 1, s. 143-157.
- Öztaş, Sezai (2008). "Tarih Öğretimi ve Filmler", Kastamonu Eğitim Dergisi, 16 (2), s. 543-556.